

בית המשפט לימאות

מדינת ישראל אימצה, עם הקמתה, את הדין האנגלי בענייני ימאות כמו גם בתחומים אחרים. בית המשפט העליון תפקד כבית משפט לימאות וזאת על פי דבר המלך במועצה על פלשתינה (א"י) בדבר שיפוט בענייני אדמירליות משנת 1937 אשר הקנה לבית המשפט העליון את הסמכות לדון בענייני ימאות בהתאם לחוק בתי המשפט הקולוניאליים לימאות משנת 1890 (Colonial Courts Of Admiralty Act 1890). ע"פ סעיף 2(2) של חוק זה, סמכותו של בית משפט קולוניאלי לימאות היא כסמכותו של בית המשפט העליון באנגליה בענייני אדמירליות.

בשנת 1952 נחקק חוק בית המשפט לימאות, תשי"ב 1952. לפי סעיף 2 של חוק זה נמסרו סמכויותיו של בית המשפט העליון כבית משפט לאדמירליות לבית המשפט המחוזי בחיפה ומאז משמש בית המשפט המחוזי בחיפה בין היתר כבית דין לענייני ימאות.

התיקונים והשינויים בחוק האנגלי מאז 1890 אינם חלים על החוק הישראלי, כמו כן בית המשפט הישראלי אינו מתבסס על הפרשנות האנגלית לחוק אלא מפרש על פי החוק הישראלי, במיוחד בכל הנוגע לזכויות עובדים אך גם ליתר הנושאים ניתנת פרשנות ברוח החקיקה הישראלית.

לבית המשפט לימאות מספר מאפיינים ייחודיים המבדילים אותו מבתי משפט ובתי דין אחרים, ראשית כמובן הנושאים הנדונים בו קשורים לענייני ספנות וסחר ימי, שנית, סמכותו לדון בכל רחבי הארץ, ושלישית סמכותו לדון בתביעות גם כנגד כלי השיט עצמו ולא רק נגד הבעלים או המטען וכן סמכותו להורות על מעצר כלי שיט כדי שניתן יהיה לממש תביעה נגד אוניה שמטבעה נעה בין נמלים שונים.

בחוק האדמירליות משנת 1840 (Admiralty Court Act 1840) ובחוק האדמירליות משנת 1861 (Admiralty Court Act 1861) נקבעו עילות שונות אשר מכוחן מוסמך בית המשפט לימאות להורות על מעצר אניה.

חוק בית המשפט לימאות, תשי"ב-1952*

1. בכל חוק ובכל מסמך שכתוב בהם "בית משפט לאדמירליות" קרי: "בית משפט לימאות".
2. כל הסמכויות שהיו נתונות לבית המשפט העליון כבית משפט לאדמירליות ערב תחילת תקפו של חוק זה, יהיו מסורות מיום תחילת תקפו של חוק זה לבית המשפט המחוזי בחיפה, ששימש מאותו יום כבית המשפט לימאות.
3. (א) בית המשפט לימאות יישב בדין בחיפה, או בכל מקום אחר שייקבע על ידי בית המשפט לצורך משפט מסויים, או לצורך שלב משלבי הדין במשפט מסויים.

החלפת שם

העברת סמכויות

מקום מושבו של בית המשפט לימאות והרכבו

* פורסם ס"ח תשי"ב מס' 97 מיום 22.5.1952 עמ' 232 (ה"ח תשי"א מס' 80 עמ' 225).

(ב) בית המשפט לימאות ידון בשופט אחד, שיהיה רשאי להזמין יועץ או יועצים מתוך חבר אנשים שיתמנו על ידי שר המשפטים. יועצים אלה ישתתפו בדיון אך לא במתן פסק הדין.

4. סדרי הדין שחלו בבית המשפט העליון כבית משפט לאדמירליות ערב תחילת תקפו של חוק זה, יחולו בשינויים המחוייבים לפי הענין בבית המשפט לימאות, במידה שלא ישונו בתקנות שיתקין שר המשפטים לפי סעיף 8.

סדרי הדין

5. כל רשם של בית משפט מחוזי ישמש רשם של בית המשפט לימאות.

רשמים

6. (א) החלטה של בית המשפט לימאות ניתנת לערעור לפני בית המשפט העליון.

ערעור

(ב) בית המשפט העליון הדן בערעור לפי סעיף זה, יהיו לו נוסף על סמכויותיו כבית משפט לערעורים כל הסמכויות הנתונות לבית המשפט לימאות.

7. היה ענין תלוי ועומד, ערב תחילת תקפו של חוק זה, בבית המשפט העליון כבית משפט לאדמירליות, ימשיך בית המשפט העליון לדון בו כאילו חוק זה לא נכנס לתקפו.

הוראות מעבר

8. שר המשפטים ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות בכל ענין הנוגע לביצועו, ובכלל זה תקנות הקובעות את סדרי הדין בבית המשפט לימאות ובערעור על החלטותיו ואת אגרות בית המשפט.

ביצוע ותקנות

דב יוסף
שר המשפטים

דוד בן גוריון
ראש הממשלה

יוסף שפרינצק
יושב ראש הכנסת
ממלא מקום נשיא המדינה